

SECCIÓ DE SENDERS

AE TALAIA

CAMÍ RAMADER DE MARINA

Eta 17: SANT MARTÍ SARROCA (Ctra. BP-2121)

CAN LLEÓ – PUIGDESSER – ELS MONJOS

LA RÀPITA – CASTELL DE PENYAFORT

6 d'abril de 2025

HORARI PREVIST

Sortida de la Plaça de l'Estació de Vilanova i la Geltrú.	7 h 30 min
Restaurant Ca la Katy (Sant Martí Sarroca). Esmorzar.	8 h 10 min
Sortida vers la cruïlla carreteres BP-2121 i BV-2151.	8 h 45 min
Cruïlla carreteres BP-2121 i BV-215. Inici de l'etapa.	9 h
Can Lleó. Reagrupament.	9 h 45 min
	9 h 55 min
Cruïlla Torre de l'Aigua. Reagrupament.	10 h 45 min
	10 h 55 min
Plaça del Molí (Els Monjos). Reagrupament.	11 h 30 min
	11 h 40 min
Castell de Penyafort. Final d'etapa. Visita.	12 h 30 min
En finalitzar la visita haurem d'anar fins on l'autocar hagi pogut aparcar.	
Sortida cap a Vilanova	???
Vilanova i la Geltrú.	??? + 35 min

Notes.-

- ** Esmorzarem al restaurant Ca la Katy (Sant Martí Sarroca). Tornarem a dinar a Vilanova.
- ** Tingueu en compte que l'organització sempre **pot modificar aquesta previsió** d'horari en funció de com es vagi desenvolupant l'etapa (Condicions meteorològiques, retards o avançaments imprevistos, etc).
- ** Si us plau, sigueu puntuals, respecteu els reagrupaments i **mantingueu sempre contacte visual amb els que us segueixen; si cal espereu-vos**. Intenteu seguir els horaris previstos, és a dir, no correu ni aneu massa lents! (Penseu que aneu en grup).
- ** Atenció: Per a qualsevol comunicació amb la Secció el dissabte abans de l'excursió o el mateix diumenge (mitja hora abans de la sortida) utilitzeu només el telèfon **692 620 181** (Isidre Poch).
- ** El vocal coordinador d'aquesta sortida és l'**Isidre Poch (692 620 181)**. En tot moment cal respectar les seves indicacions.

SECCIÓ DE SENDERS

AE TALAIA

CAMÍ RAMADER DE MARINA

Etape 17: SANT MARTÍ SARROCA (Ctra. BP-2121)

CAN LLEÓ – PUIGDESSER – ELS MONJOS

LA RÀPITA – CASTELL DE PENYAFORT

6 d'abril de 2025

DESCRIPCIÓ DE L'ETAPA

Iniciarem el recorregut de l'etapa d'avui a l'encreuament de les carreteres BP-2121 i BV-2151, prop de Sant Martí Sarroca. De bon començament ja anirem trobant masies; així passarem per ca la Mercè (compte amb el gat), per can Sogues, cal Marquet, can Gosc i ca l'Artigues abans d'arribar a la gran finca de can Lleó amb l'ermita de la Mare de Déu del Roser al seu costat.

Poc després sortirem del terme municipal de Sant Martí Sarroca, entrarem en el de Pacs del Penedès i travessarem la urbanització del Pla de Cavalls on hi ha el Club de Tennis Vilafranca. Més endavant, després de flanquejar les cases disperses del barri de la Serra, travessarem l'àmplia avinguda d'accés als cellers Torres i vorejarem les seves instal·lacions.

Tot seguit enllaçarem amb un camí que travessa les vinyes de la Bleda. A la dreta veurem la característica silueta de la Torre de l'Aigua i també el conjunt de la Bleda amb el seu castell i la capella de la Mare de Déu.

Una mica més endavant passarem pel petit nucli de Puigdesser que ja pertany al municipi de Santa Margarida i els Monjos. Després de passar prop dels grans casalots de ca l'Aixalà i de la Riba, el camí travessa la carretera N-340 i l'autopista AP-7 i entra al nucli dels Monjos.

Ja dins del poble passarem per la plaça del Molí de Vent on hi ha cal Catarro, un notable edifici modernista que actualment alberga la Casa de Cultura. Seguirem per dins del poble i així enllaçarem amb l'antiga carretera N-340; després de travessar el riu Foix i passar per davant de l'església de Santa Margarida seguirem per aquesta carretera fins arribar a la Ràpita al punt on hi havia l'antic Hostal del Penedès.

A partir d'allà anirem pel polígon industrial del Pla de l'Estació, travessarem les vies del ferrocarril i baixarem vers el riu Foix per tal de creuar-lo i arribar així al castell de Penyafort on finalitzarem l'etapa i farem una visita al recinte. En acabar, l'autocar ens tornarà a Vilanova.

Horari	Distància (km)	
	Parcial	Total
0:00	0:00	0,000

Comencem l'etapa d'avui a la parada de l'autobús que hi ha a la cruïlla de les carreteres BP-2121 i BV-2151 (261 m). Amb compte hem de travessar la cruïlla per anar cap a la carretera BV-2151 que va vers Guardiola de Font-rubí.

Seguim la carretera BV-2151 i al cap de pocs metres l'hem de deixar per tal de seguir per un camí que surt cap a la dreta; a l'enforcall hi ha un pal de senyalització que diu que anem vers ca la Mercè i can Sogues. Pugem flanquejats per xiprers.

A l'esquerra deixem l'entrada a ca la Mercè (cal Garrell segons el mapa); vigileu amb el gat!

Més endavant voregem un majestuós marge.

0:04	0:04	0,250
------	------	-------

Passem per davant de la gran masia de can Sogues (277 m). Hem de seguir per la pista asfaltada que baixa cap a la dreta.

0:02	0:06	0,380
------	------	-------

Deixem un camí asfaltat que baixa cap a la carretera BP-2121 que veiem a la dreta (269 m). Una mica més endavant el camí passa a ser amb sòl de terra i a l'esquerra hi ha una edificació; en aquest punt hem d'agafar un camí amb sòl herbós que va en direcció a una torre d'una línia elèctrica. Voregem una vinya.

En arribar davant de la torre de la línia elèctrica hem d'anar cap a la dreta.

0:04	0:10	0,645
------	------	-------

Desemboquem a la carretera BP-2121 (255 m); l'hem de seguir cap a l'esquerra.

0:01

0:11

0,725

En trobar un camí a l'esquerra (254 m) anem cap a la dreta per tal de travessar la carretera. Un cop a l'altra banda rebutgem un camí embrossat que baixa i seguim pel costat del camp que va per l'esquerra d'aquests camí.

Vorejant el camp anem girant cap a l'esquerra i prenem la direcció que va vers la torre d'una LAT. Uns metres més, ja encarats a la torre, hem de sortir del camp saltant cap a la dreta per anar a buscar un senderol que també es dirigeix a la torre.

0:05

0:16

0,945

Voregem la torre de la LAT (270 m) que ens queda a l'esquerra. Arribem al tancat de cal Marquet; seguim pel seu costat deixant-lo a l'esquerra.

0:03

0:19

1,070

A l'esquerra deixem l'accés a cal Marquet (272 m); seguim endavant planejant per dins d'un bosquet.

0:04

0:23

1,305

Sortim del bosquet (265 m). Seguim pel costat d'un camp amb oliveres; a la dreta hi tenim bosc i, més enllà, la fondalada del riu Foix. Planegem.

0:03

0:26

1,460

S'acaben les oliveres però seguim amb bosc a la dreta (265 m). A l'esquerra tenim un amgnífica panoràmica de la plana de Vilobí del Penedès.

0:03

0:29

1,615

Passem pel costat de la torre d'una LAT (262 m). Mirant en la direcció de la LAT, cap a la dreta, al fons, es veu can Revell. Seguim planejant i després baixem lleugerament.

0:05 0:34 1,945

Per l'esquerra se'ns uneix un camí que puja de la carretera BP-2121 i arribem a l'entrada de can Gosc (253 m). Hem de seguir per un camí que baixa per l'esquerra de l'accés a la masia.

0:02 0:36 2,045

Desemboquem en un camí procedent de la carretera (242 m); l'hem de seguir cap a la dreta en direcció a ca l'Artigues que és a tocar. Passem per davant de la casa que ens queda a la dreta.

A l'esquerra, damunt d'un turó podem veure-hi el gran casalot de can Lleó.

0:02 0:38 2,170

Enllacem amb un camí transversal (239 m); l'hem de seguir cap a l'esquerra. A la dreta hi ha les naus de la granja de ca l'Artigues.

0:01 0:39 2,235

Travessem una pista asfaltada procedent de la carretera (239 m) i seguim endavant pujant per un camí asfaltat. Segons el pal de senyalització que hi ha a la dreta ens dirigim vers cal Lleó, ca l'Alfredo i l'ermita de la Mare de Déu del Roser.

0:03 0:42 2,405

Reagrupament

A l'esquerra queda la gran esplanada que hi ha davant de can Lleó i de l'ermita de la Mare de Déu del Roser (253 m).

Seguim endavant; a l'esquerra queda una bassa natural (buida el dia de la preparació). Planegem.

0:01 0:43 2,470

Per l'esquerra se'ns uneix una pista (254 m); seguim endavant ara amb el sòl cimentat.

A la dreta veiem un rètol que ens diu que entrem al municipi, videovigilat, de Pacs del Penedès. A l'esquerra deixem un camí.

0:03 0:46 2,675

Entrem a la urbanització del Pla de Cavalls (252 m). A la dreta hi ha l'entrada al Club de Tennis Vilafranca. Seguim endavant.

Anem deixant carrers laterals amb noms d'esports.

0:04 0:50 2,945

Ens trobem amb un gran pi al bell mig del carrer; a la dreta hi ha una plaça (247 m). Seguim endavant.

Una mica més endavant el carrer bifurca; rebutgem la branca de l'esquerra que és el carrer del Futbol i seguim pel carrer del Tennis que manté la direcció que portàvem.

0:03 0:53 3,110

A l'esquerra deixem un camí i a la dreta el carrer de la Natació que és l'últim de la urbanització (244 m).

A l'esquerra queda el restaurant El Pa Torrat i a la dreta cal Xic Gras que conserva les restes d'una antiga sínia, i cal Muntaner. Poc després, a l'esquerra, a can Perill, hi veurem les restes d'una altra sínia.

Seguim per la pista asfaltada; a l'esquerra queda un petit bosquet i a la dreta hi tenim una filada d'oliveres.

0:04 0:57 3,390

Per la dreta se'ns uneix un camí (240 m).

0:02 0:59 3,465

Per l'esquerra se'ns uneix un camí i uns metres més endavant en deixem un a la dreta (239 m). Seguim endavant, ara per una vorera per a vianants que va per l'esquerra del camí asfaltat; a la dreta queda l'entrada a cal Petit.

0:02 1:01 3,595

Passem a frec de cal Sivill (237 m); seguim endavant per entremig de vinyes.

0:04 1:05 3,850

Arribem en una cruïlla (232 m). Rebutgem la pista asfaltada de l'esquerra i el camí amb sòl de terra de la dreta, que va a cal Tort; seguim endavant mantenint la direcció que portàvem.

0:04 1:09 4,105

A l'esquerra deixem una pista asfaltada que baixa vers la finca de cal Giró i just després un camí secundari (230 m). Ací també deixem, a la dreta, el camí que va vers cal Sumoi i i cal Pere de la Serra.

Passem a frec de cal Maties; en aquest punt, a la dreta, podem veuer-hi una fita de la Casa Torres.

0:01 1:10 4,165

El camí bifurca (229 m); a l'enforcall hi ha un mapa del barri de la Serra que tenim davant. Nosaltres hem de rebutjar la branca de l'esquerra, que baixa lleugerament, i seguir per la de la dreta.

Voregem la primera casa del barri de la Serra, el xalet la Plata, que ens queda a l'esquerra.

0:03 1:13 4,380

Passem per davant de l'entrada a cal Marimon (227 m) i just després deixem un camí a l'esquerra.

Una mica més endavant deixem a l'esquerra cal Tèrmens i cal Puig, últimes cases d'aquesta banda del barri de la Serra.

0:02 1:15 4,520

Arribem en una cruïlla centrada al voltant d'una àmplia avinguda vorejada de xiprers (224 m). Aquesta àmplia avinguda és l'accés als Cellers Torres, que veiem al fons, a la dreta. Nosaltres hem de travessar aquesta avinguda i, immediatament, rebutjar una pista que surt cap a l'esquerra; baixem lleugerament.

Anem per entremig de vinyes; al fons, a l'esquerra, es veu Vilafranca del Penedès.

0:05 1:20 4,835

Deixem una pista a l'esquerra i una entrada al recinte dels cellers a la dreta (217 m).

Travessem una esplanada que és la zona d'aparcament per als visitants als cellers. A l'esquerra deixem un camí i continuem pel camí següent que té el sòl de terra; a la dreta hi ha l'accés als cellers.

Voregem les instal·lacions dels cellers, guardades amb doble tanca.

0:04 1:24 5,055

Arribem en una cruïlla (215 m). Rebutgem el camí de la dreta que segueix pel costat de la doble tanca i el de l'esquerra que va vers una zona on s'ha remogut la terra i seguim endavant mantenint la

direcció.

Uns metres més endavant enllacem amb un camí asfaltat que va cap al mas d'en Boixos que veiem a la dreta; nosaltres l'hem de seguir mantenint la direcció que portàvem. Baixem lleugerament.

0:05 1:29 5,345

Enllacem amb una pista asfaltada transversal (205 m); hem de seguir-lo cap a la dreta. Seguim baixant.

Al fons dels camps de la dreta veiem la silueta de la Torre de l'Aigua de la Bleda.

0:02 1:31 5,450

Deixem un camí a l'esquerra (201 m).

0:02 1:33 5,575 **Reagrupament**

Travessem una cruïlla (196 m). El camí de la dreta va cap a la Torre de l'Aigua; a l'enforcall hi ha un pal de senyalització. Seguim endavant.

Ara, a la dreta, tenim una bona panoràmica de la Torre de l'Aigua i del conjunt de la Bleda amb el seu castell i la capella de la Mare de Déu.

0:04 1:37 5,850

Per l'esquerra se'ns uneix un camí (194 m). Una mica més endavant passec a frec de cal Ton de Ferriol que ens queda a l'esquerra.

0:03 1:40 6,040

Passem per entremig de dues edificacions (Les granges de Pere Casals i la Torreta) i arribem en una cruïlla (194 m); a l'enforcall hi ha un pal de senyalització. El camí de la dreta va cap a la Bleda i el de l'esquerra cap a cal Frare; nosaltres hem de continuar per que segueix endavant, mantenint la direcció que portàvem.

0:03 1:43 6,270

A la dreta deixem l'entrada a una finca i uns metres més endavant travessem una cruïlla de camins (194 m). El camí de la dreta va al nucli de Puigdesser i el de l'esquerra a la Sínia Nova; seguim endavant.

Una mica més endavant, a la dreta del camí, hi ha una gran nau. Baixem lleugerament.

0:03 1:46 6,465

Travessem la carretera B-212 que ve de Vilafranca del Penedès i va cap a la Múnia (188 m).

0:04 1:50 6,715

Deixem un camí a la dreta (193 m).

0:02 1:52 6,825

A la dreta deixem el camí que va vers la Riba i el gran casalot de ca l'Aixalà, on ara hi ha un restaurant (191 m).

0:02 1:54 6,960

Arribem en una cruïlla amb camins laterals amb sòl de terra; a l'enforcall hi ha un pal de senyalització (190 m). El camí de la dreta va cap a la Riba i el de l'esquerra a cal Frare; nosaltres seguim endavant per la pista asfaltada.

Pugem lleugerament per anar a passar la carretera N-340 per un pont.

0:02 1:56 7,080

Travessem la carretera N-340 (195 m). Un cop a l'altra banda travessem una pista que s'uneix a la nostra per l'esquerra i seguim endavant, per l'esquerra de la pista, per una vorera: Baixem.

Voregem una rotonda per un pas zebra i continuem per la vorera. Travessem una pista que se separa de la nostra i pugem lleugerament pujant pel pont que passa per damunt de l'autopista AP-7. A la dreta deixem un camí que va pel costat de l'autopista.

0:03 1:59 7,300

Travessem l'autopista AP-7 (186 m), deixem un camí a l'esquerra i entrem al nucli dels Monjos pel Camí de cal Salines. A l'esquerra deixem el passatge del Mestral.

Uns metres més endavant, en passar per davant de cal Jep de la Masia, hem de deixar el Camí de cal Salines i anar cap a la dreta per un camí amb sòl de terra.

0:03 2:02 7,465

Arribem en una rotonda (183 m); hem d'anar cap a l'esquerra i seguir per l'avinguda de cal Salines.

0:03 2:05 7,660

Hem de continuar pel primer carrer que surt cap a la dreta; és el carrer Girona (182 m). Travessem el carrer Barcelona i en arribar al carrer Santa Margarida el travessem i, un cop a l'altra banda, seguim per un camí que va cap a l'esquerra.

0:05 2:10 7,965

Reagrupament

Arribem a la plaça del Molí de Vent (176 m). La travessem en diagonal cap a la dreta i arribem davant del casal modernista del mas Catarro, actualment Casa de Cultura dels Monjos.

Continuem deixant el casal a la dreta, travessem el carrer Tarragonai seguim per l'avinguda del mas Catarro. En arribar a la rambla de Penyafel hem de travessar-la anant cap a la dreta i seguir pel raval de Sant Martí.

Més endavant voregem la plaça Pau Casals i travessem la placeta de Sant Pere.

0:08 2:18 8,520

Desemboquem a l'avinguda Catalunya, antiga carretera N-340 (170 m). L'hem de seguir cap a la dreta.

0:02 2:20 8,670

Travessem el riu Foix (169 m). A la dreta hi ha el Molí del Foix i a l'esquerra, a l'altra banda de la

carretera, l'església de Santa Margarida. Seguim endavant; deixem carrers laterals.

0:05	2:25	9,055
------	------	-------

Arribem al final del nucli urbà; a la dreta deixem el carrer del Camí Fondo (168 m). Continuem per un pas per a vianants que va pel costat de l'antiga carretera N-340.

0:08	2:33	9,640
------	------	-------

En arribar en una cruïlla, al costat de l'antic hostal del Penedès, hem de creuar la carretera i seguir pel carrer Vilanova (174 m); baixem. Estem travessant el polígon industrial del Pla de l'Estació

A la dreta deixem els carrers del Pla de l'Estació i Abadal (163 m).

0:08	2:41	10,165
------	------	--------

Pugem lleugerament i travessem les vies dels ferrocarrils per un pont (170 m).

Just després de travessar el pont hem d'abandonar la pista principal, que va cap a la fàbrica de ciment Uniland, i continuar per una que baixa cap a la dreta.

Ens situem al nivell de les vies que tenim a la dreta; a l'esquerra, a frec de la pista, hi ha la nau de l'empresa COF (159 m).

Travessem una petita esplanada i continuem pel costat d'un grup d'arbres. Per darrera els arbres baixa el riu Foix.

Més endavant, a la dreta, queda la zona d'aparcament de l'empresa Ondunova; seguim endavant pel costat de la tanca d'aquesta empresa.

0:08	2:49	10,685
------	------	--------

Arribem en una cruïlla (156 m); hem de rebutjar la pista, més ampla, que va cap a la dreta i seguir endavant. Baixem lleugerament.

0:04	2:53	10,935
------	------	--------

A l'esquerra queda l'entrada a ca l'Abadal (155 m).

0:02 2:55 11,075

Fem un gir cap a la dreta i travessem el riu Foix per una passera (147 m).

Just passat el riu deixem un camí a l'esquerra; pugem.

0:02 2:57 11,185

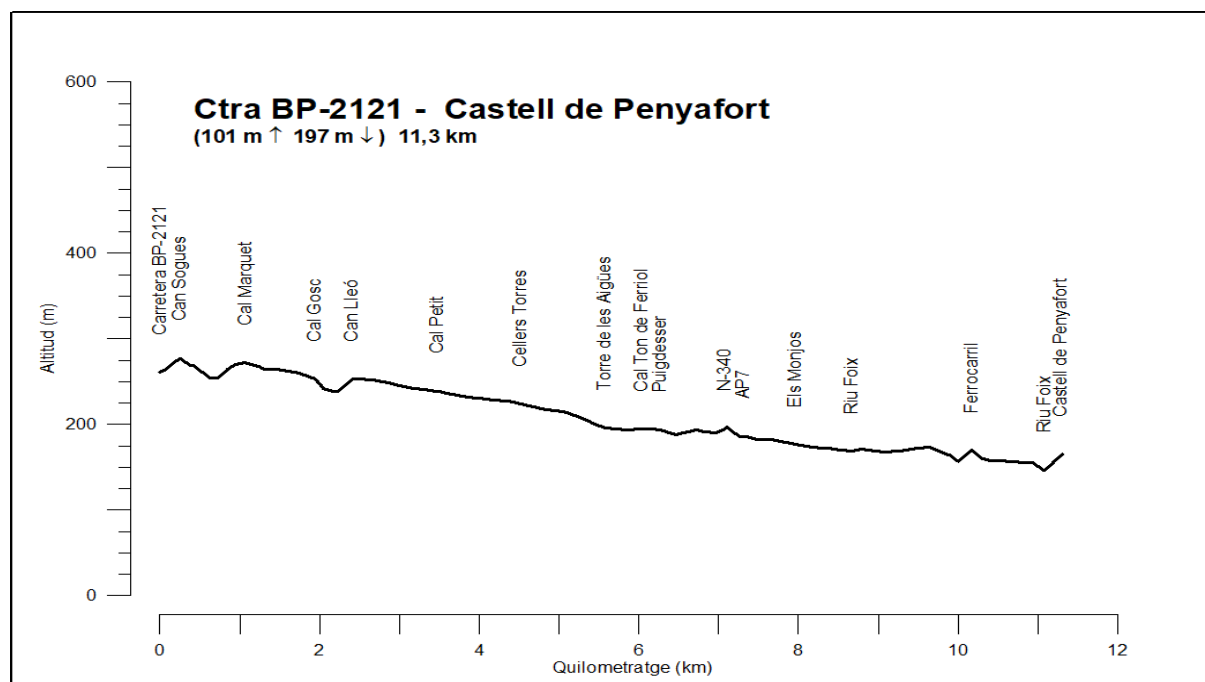
Fem un marcat revolt cap a la dreta tot deixant dos camins a l'esquerra (156 m). Seguim pujant; a la dreta queda una zona d'aparcament.

0:02 2:59 11,285

Arribem al castell de Penyafort (165 m); en aquest punt acabem l'etapa d'avui.

Equip de preparació (17/03/2025): Joan Andreu, Carles Lluch, Josep Olivella, Agustí Poch, Isidre Poch

CAN LLEÓ

Can Lleó és una masia noucentista del municipi de Sant Martí Sarroca (Alt Penedès) protegida com a bé cultural d'interès local, així com la seva capella del Roser neoclassicista. Hi ha dades de la seva existència des del 1400.

La masia de Can Lleó està situada dalt d'un turó, al costat de la carretera de Vilafranca a Sant Martí Sarroca. És un edifici de planta rectangular que consta de planta baixa, pis i golfes i que té a banda i banda de la façana dues grans torres. A la part posterior, hi ha una galeria amb arcs de mig punt i els interiors presenten elements d'interès. El conjunt es complementa amb dependències agrícoles i un baluard. La masia va ser molt modificada durant els segles XVIII i XIX.

La capella del Roser, del segle XVIII, està situada al costat de la masia. És un edifici d'una sola nau amb capelles laterals i absis de planta semicircular aixafada. La coberta és amb volta de canó amb llunetes i la teulada és a dues vessants. Té el cor situat sobre l'entrada i a l'absis, hi ha un retaule sota una gran petxina. La façana és d'estructura senzilla i presenta un porta d'accés de tipologia neoclàssica, amb frontó. A la part superior, hi ha un ull de bou i un petit campanar d'espadanya, d'una sola obertura. Durant la Guerra Civil va ser cremat un retaule barroc.

<https://canlleo.com/la-masia-i-lermita-del-roser/>

LA TORRE DE L'AIGUA DE LA BLEDA

La torre de l'Aigua de la Bleda és un edifici de Pacs del Penedès (Alt Penedès) inclòs a l'Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya.

La torre està situada al límit del terme municipal de Pacs del Penedès amb el de Sant Martí Sarroca, envoltada de vinyes en una zona plana. És de planta quadrada, composta de base i tres trams, oberts per les quatre cares amb finestres ogivals. Hi ha cornises de separació entre els pisos i és interessant la utilització del maó vist.

Durant molts anys, aquesta torre, bastida el 1923 d'acord amb el projecte de l'arquitecte Antoni Pons i Domínguez i l'enginyer Lunciano Moro, va servir per proveir d'aigua la ciutat de Vilafranca i en l'actualitat representa un clar exemple de l'arquitectura industrial i modernista de principis del segle XX.

Nota històrica <https://www.pacsdelpenedes.cat/el-municipi/turisme/llocs-dinteres/torre-de-laigua-de-la-bleda.html>

Aquesta torre va ser inaugurada el 1923 i per a la construcció i posada en marxa hi van intervenir operaris que armats amb pics i pala s'endinsaren pel subsòl amb uns mitjans tècnics que farien esgarriar a qualsevol responsable de riscos laborals. La part visible és precisament la torre, originalment més alta que qualsevol edifici de Vilafranca. Pel senzill principi que diu que entre dos punts comunicats on hi passa un líquid, aquest brollarà per la sortida menys elevada, l'aigua es feia pujar dalt la torre amb una bomba i d'aquesta forma arribava de forma més o menys constant a les aixetes dels vilafranquins. La torre originalment tenia 6 pisos d'alçada, ara només en té 3.

Durant la guerra civil es va escapar generosament deixant l'alçada final en només tres pisos. L'explicació més probable es la següent: durant la guerra civil al Penedès s'hi van instal·lar tres aeroports militars. Un d'ells era als Monjos i un altre a Pacs. La Torre de les Aigües era un punt molt alt a la nostra comarca i no tant per la por de que algun avió s'hi estimbés, com per evitar que algú fortament armat s'hi enlairés i pogués abatre a alguna aeronau acabada d'enlairar o a punt d'aterrar, es van tirar a terra 3 dels 6 pisos. Aquesta versió es malauradament la més probable i per tant, si ara no podem gaudir d'aquesta majestuosa torre al menys ja sabem a qui hem d'anar a reclamar-ne l'enderroc parcial.

MASIA I ERMITA DE LA BLEDA

La masia Castell de la Bleda situada a l'esquerra del riu Foix i al costat de Santa Maria de la Bleda, és un edifici de planta rectangular format per planta baixa, pis i golfes, amb coberta de teula a quatre vessants. La distribució interna de la masia és organitzada al voltant d'un pati interior, antigament descobert. La façana principal presenta una composició pràcticament simètrica amb porta d'accés d'arc de mig punt adovellada, balcó centrat al primer pis i golfes amb cinc obertures, d'arc de mig punt la central i d'arc rebaixat les laterals.

L'emplaçament de l'actual masia possiblement correspon al de l'antic castell de la Bleda, esmentat des del 1121, en el *Liber Feudorum*, i documentat posteriorment en diverses ocasions. El 1334 hi era senyor Ramon de Spilles. Joan I el va vendre el 3 d'octubre del 1381 a Pere Febrer. L'any 1600 era de Critòfol d'Icard. La fesomia actual de l'edifici respon a les obres realitzades el segle XIX.

Santa Maria de la Bleda és una església parroquial ampliada amb una altra nau per la façana nord el segle XVII. En la façana de migdia hi ha tres arcs interiors cecs. La porta actual és posterior i sem-

bla oberta tallant l'antic absis, ja que s'hi pot veure un arc que podria ésser el triomfal de la primera. Aquesta seria la causa de la seva orientació d'emplaçament sigui invertida. També va ésser allargada per la façana de Ponent per fer-hi l'actual cambril de la Verge.

Existeix un testament datat l'any 995 en què el Bisbe Vives de Barcelona, el mateix que va consagrar l'església d'Olèrdola, concedeix a l'església de Santa Creu i Santa Eulàlia, els alous que tenia al terme de *Penintense*, els quals són a "*ipsa Bleda*".

SANTA MARGARIDA I ELS MONJOS

El municipi de Santa Margarida i els Monjos (anomenat també els Monjos) és situat al SW de la comarca de l'Alt Penedès. Té una extensió de 17,2 km² i limita al N amb els termes de Sant Martí Sarroca i Pacs del Penedès, a l'E amb Vilafranca del Penedès i amb Olèrdola, al S i SW amb Castellet i la Gornal i a l'W amb Castellví de la Marca.

El terme ocupa part de la Depressió Prelitoral i part dels vessants occidentals del massís de Garraf, com els estreps del puig de l'Àliga que es prolonguen cap al NW i assoleixen una altitud màxima de 364 m a la fita dels termes d'Olèrdola, Castellet i Santa Margarida. En aquestes elevacions, que ocupen tota la part sud-oriental del terme, neixen set barrancs que desguassen, dintre el terme, al riu de Foix, el qual, en la part SW del terme forma diverses sinuositats o petits meandres. Dins el municipi, el riu de Foix rep, a més, per l'esquerra la riera de la Maçana o de Llitrà i, per la dreta, la de la Bruixa, que fa de límit amb el terme de Castellet.

El **poble dels Monjos** és el cap de municipi. Els seus orígens provenen d'un molí fariner, situat vora el riu de Foix, que el monestir de Santes Creus obtingué el 1322 per una permuta amb la Pia Almoïna de Barcelona, i que aviat prengué el nom de molí dels Monjos. Posteriorment l'afavorí el pas de la carretera estatal. És situat a l'entreforc format per la riera de la Maçana (o de Llitrà) i el riu de Foix, a una altitud de 160 m. La seva església parroquial és dedicada a santa Margarida.

Durant el període de la guerra del Francès, el 8 de setembre de 1810 s'hi esdevingué l'anomenada batalla dels Monjos, en la qual les forces angloespanyoles, comandades per Sardfield, van batre els francesos de Macdonald, per bé que, en morir en combat el general anglès Hanson, els aliats es replegaren fins a Altafulla.

Al municipi, l'any 2011 s'inaugurà, en un hangar reconstruït d'un aeròdrom militar que a partir del

1937 fou base d'operacions de l'aviació republicana, el Centre d'Interpretació de l'Aviació Republicana i la Guerra Aèria (CIARGA), que aspira a ser una referència a Catalunya per conèixer el paper de l'aviació durant la Guerra Civil Espanyola.

El **poble de Santa Margarida del Penedès** (175 m d'altitud), a l'esquerra del riu de Foix, es formà entorn de l'antiga església parroquial de Santa Margarida, situada al coster del puig d'Espitlles. L'església és gairebé aterrada i s'utilitza com a cementiri, amb nínxols fins i tot dins la nau. Era precedida d'un porxo sostingut per arcs de ferradura, amb un campanar de paret al davant, tot molt enderrocats actualment. Del temple romànic només resta la portalada, amb arquivolta i dues columnes amb capitells. De tres naus, va ser molt reformada vers el segle XVI. El 978 s'esmenta el gual de Santa Margarida, al terme d'Olèrdola, topònim que pressuposa l'existència de l'església, però fins el 1126 no la trobem documentada com a parròquia encara dins el terme d'Olèrdola.

El **poble de la Ràpita** és situat a 155 m d'altitud. És format per cases agrupades a banda i banda de la carretera estatal, al límit de ponent del terme, en el terreny pla de la riba dreta del riu de Foix, a prop de la confluència amb el torrent de la Múnia.

Altres indrets del municipi són l'antic casal senyorial de Penyafort, el lloc de la Senabra amb el santuari romànic de Sant Llorenç de la Sanabra, la casa i santuari de Penafel, el lloc d'Espitlles, el poble de la Bleda i les Salines i cal Rubió.

EL CASTELL DE PENYAFORT

El castell de Penyafort està situat al sud de Santa Margarida i els Monjos, vora el curs del riu Foix. És un conjunt format per les restes de l'antic casal fortificat de Penyafort (torre circular, llenços de mur), un convent i una església. Tradicionalment s'hi localitza el naixement de sant Ramon de Penyafort (1185-1275), dominicà i canonista, doctor en jurisprudència per Bolonya i conseller de Jaume I, canonitzat el 1601. Aquest espai, de diferents etapes arquitectòniques, és la porta d'accés al Parc Natural del Foix.

El castell de Penyafort, edificat possiblement el segle XI, era format, en un començament, per una torre i una casa quadra, com també ho eren els castells de Moja (981) i Canyelles (992). Aquests petits castells tenien una funció subsidiària i doble: eren nuclis de protecció per als camperols que colonitzaven les noves zones conquerides als sarraïns i al mateix temps servien d'avançades per a prevenir els atacs al castell d'Olèrdola, construït entre els anys 929 i 930 en un indret molt ben situat estratègicament i que exercia el seu domini sobre unes terres de frontera d'uns 250 km² d'extensió.

La política de colonització impulsada pels comtes de Barcelona impulsarà el poblament per colons cristians del territori més gran de la marca.

El castell de Penyafort, en un principi, era regit per un castlà nomenat i depenent del senyor d'Olèrdola. Més endavant s'independitzarà, i en el segle xii ja s'esmenta la torre de Penyafort amb el domini dels senyors de Penyafort que hi romandran fins a mitjan segle XIV. Es considera que un dels membres d'aquesta nissaga, nascut el 1185 en aquest indret, va ser sant Raimon de Penyafort, que l'any 1229 predicà la croada contra els musulmans per encàrrec del papa.

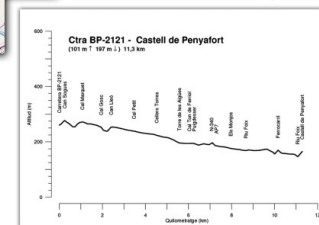
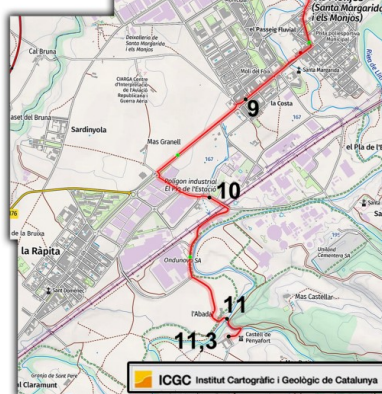
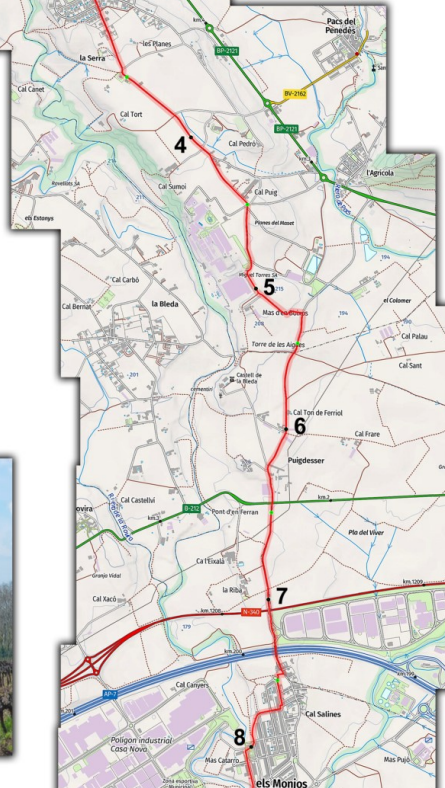
Durant la Guerra del Francès, aquest convent va ser saquejat pels francesos. L'any 1836 (Desamortització de Mendizábal), amb el regnat d'Isabel II d'Espanya, es decretà la venda forçosa dels béns eclesiàstics, passant a ser béns de l'Estat per poder ser privatitzats a través de subhastes. L'any 1851, Miquel Puig comprà a l'Estat la propietat del convent. A Miquel Puig el va succeir el seu fill Josep Puig i Llagostera, casat amb Rosa Amat. Quan ell finà l'any 1879, la seva dona residiria al convent.

Durant la Guerra Civil Espanyola, l'església fou saquejada i es va habilitar com a presó; els propietaris i masovers continuaven vivint al casal residencial. James R. Holloway, l'any 1959, junt amb uns socis, van restaurar les habitacions, per tal d'establir-hi un hotel. L'any 1966 n'era propietari Dimitri Nicholas. L'any 1971, Martín Fainberg i Oliver Johnson el van adquirir per a negocis vinícoles. L'any 2002, l'Ajuntament de Santa Margarida i els Monjos va adquirir el convent.

BIBLIOGRAFÍA

- ** Enciclopèdia Catalana
<http://www.enciclopedia.cat/>
- ** Camí Ramader de Marina
<https://camiramaderdemarina.cat/>
- * Castell de Penyafort
<https://turismesmonjos.cat/castell-de-penyafort/>

Agustí Poch, abril de 2025

Eta 17, 6 - Abril - 2025 **Sant Martí Sarroca - Castell de Penyafor**

